

Характеристика сміттєзвалищ, як територій масового скупчення птахів

Рогуля А. С., Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Попович В. В., доцент, Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності

Проблеми пов'язані з накопиченням відходів набувають все більшого значення у нашому житті. В Україні поводження з побутовими відходами зводиться до їх збирання і вивезення на сміттєзвалища, де вони накопичуються роками. Постійно збільшуються темпи накопичення відходів і цей процес безперервний. Через невідповідність умов зберігання та норм безпеки на полігонах твердих побутових відходів ми отримуємо все більше сигналів про забруднення ґрунтового водного та повітряного середовища. Зокрема, проблеми Львівського сміттєзвалища вивчали Волошин П. К., 2005; Павлюк У. В., 2010; Попович В. В., 2016). На території полігонів ТПВ утворюються цілком інші біотопи для всіх живих організмів. Саме тому тут докорінно змінюється флора і фауна. Опис змін рослинності території Львівського полігону твердих побутових відходів відображено у працях (Поповича В. В., 2016, Кучерявого В. П., 2012). Зміни у рослинному покриві неодмінно призводять до змін у фауні території.

Дуже важливою групою тварин сміттєзвалищ, через свою мобільність і здатність інтенсивно мігрувати, вважаються птахи. Для багатьох видів сміттєзвалища відіграють роль кормових територій, особливо у суворий для пошуків харчів зимовий період. Також активна зона сміттєзвалища, де постійно довозяться нові порції сміття, стала ділянкою масового скупчення Воронових (*Corvidae*) і Мартинових (*Laridae*). Ця група птахів будучи міксотрофними без зайвих зусиль знаходять для живлення органічні рештки. Утворення несанкціонованих звалищ та неправильне поводження з відходами на сміттєзвалищах дали поштовх до експансії видів характерних для півдня України та переорієнтації їх кормових вподобань. Мова йде про птахів роду *Larus*, що вже давно стали звичними мешканцями сміттєзвалищ, які разом з Вороновими домінують тут, як в період міграції так і в гніздовий період та на зимівлі (Костин С. Ю., 1995; Хохлов Н. А., 2006).

Ситуація з масовим скупченням птахів на сміттєзвалищах має інший негативний ефект. В першу чергу великі за розмірами мартини створюють жорстку конкуренцію іншим меншим за розмірами горобиним птахам. Також потрібно пам'ятати про небезпеку переносу інфекційних захворювань вороновими птахами, що в більшості випадків здійснюють добові міграції, харчуючись на сміттєзвалищах неподалік міста і повертаючись туди на ночівлю з настанням темної пори доби. Головним чином це стосується граків *Corvus frugilegus* L. і галок *C. monedula* L. Ці види безпосередньо можуть контактувати з людьми і переносити небезпечні захворювання.

Тому, питання вивчення орнітонаселення сміттєзвалищ вимагає більш детального контролю задля забезпечення екологічної безпеки таких антропогенно змінених територій.